



Зомбулуксуз эркин
балалык жана
коопсуз билим
берүүчүлүк жөнүндө
Жобо

“Бекитемин”

Кара-Дөбө негизги мектеби

Директор _____Кулсариева А.Э.

Зомбулуксуз эркин балалык жана коопсуз билим берүүчүлүк жөнүндө Жобо

Балдар укугунун Конвенциясынын жана “Зомбулуксуз мектеп” программасынын талаптарына ылайык

Зомбулуктан эркин болгон жана коопсуз билим берүүчүлүк чөйрө – сапаттуу билим алуунун маанилүү шарты болуп саналат. жана аны ишке ашыруу мектептик өзүнөзү башкаруу органдарынын активдүү катышуусу менен көп учурда мектеп директорлорунан, мугалимдерден психологдордон, ата-энелерден көз каранды болот. Окуу чөйрөсү саламат, коопсуз болушу керек. адамдарга карата кайрымдуу мамилеге көмөк көрсөтүшү керек. Ошол эле учурда төмөнкүлөр камсыздальшы керек:

1. тиешелүү даражада суу менен жана тийиштүү санитардык нормалар менен камсыз болушу керек;
 2. саламаттыкты сактоо жана тамактануу кызматтарна түз жана кыйыр кирүү;
 3. мугалимдердин, окуучулардын жана алардын ата-энелеринин физикалык, психосоциалдык жана эмоционалдык абалын жакшыртууга көмөктөшкөн тийиштүү саясат жана жүрүм-турум кодекси;
 4. өзүн-өзү сыйлоону, ден-соолукту жана жеке коопсуздукту бекемдөө үчүн зарыл билимдерди, социалдык көз караштарды, баалулуктарды жана турмуштук көндүмдөрдү өздөштүрүүгө көмөктөшкөн билим берүүнүн мазмуну жана практикасы.
- Жагымдуу, ишенимге жана урматтоого негизделген билим берүүчү чөйрө билим берүү мекемелериндеги зомбулуктун алдын-алуу үчүн зарыл шарт болуп саналат. Зомбулуктун алдын-алуу жана аны жеңип чыгуу боюнча туруктуу жана узак мөөнөттүү жыйынтык көптөгөн факторлор менен камсыз болот.

- Зомбулукка карата биздин мектептин – мектеп администрациясы, педагогикалык жамааты, окуучулар жана алардын ата-энелери тарабынан зомбулукту, анын түрлөрүн жана формаларын жалпы түшүнүүнү бекемдеген жана алардын зомбулуктун бардык көрүнүштөрүнө каршы турушунун жалпы колдоосун чагылдырган документ.
- Бул документ билим берүү жөнүндөгү жана балдарды ырайымсыз мамиледен коргоо жөнүндөгү улуттук мыйзамдарга негизделет жана алардын жоболорун билим берүү мекемесинин бардык катышуучулары үчүн зомбулуктун көрүнүштөрүнө жана аларга чара көрүү боюнча аракеттеринин алгоритминде жана жүрүм-турум эрежелерине кошуп көрсөтөт.
- “Зомбулукка карата мектептин саясаты” жобосу мектептин жалпы чогулушу (кеңеши) тарабынан бекитилет жана билим берүүчүлүк мамилелердин бардык катышуучуларына маалымдалат.
- Жалпы жоболору мектептин уставында, окуучулары үчүн жүрүм-турум эрежелеринде жана кызматкерлер үчүн эмгек тартибинде, жетекчинин, педагогдордун (мугалимдердин, класс жетекчилеринин, психологдордун, социалдык педагогдордун, тьюторлордун, тарбиячылардын) жана кызматкерлердин (көмөкчү жана техникалык кызматкерлердин кызматтык милдеттемелеринде, билим берүү кызматтарын көрсөтүү келишимдеринде, башкы документтерде чагылдырылышы керек..
- Билим берүү мекемелериндеги зомбулуктун деңгээлин төмөндөтүү, окуучулар үчүн коопсуз чөйрөнү түзүүдөгү бардык кызыктар тараптардын аракеттерин консолидациялоо максатында Кыргызстанда 2011-жылдан бери “Зомбулук мектеп” тарбиялык иштер программасы ишке киргизилип келүүдө. Биздин мектептеги иштер да ушул програмалардын талаптарына ылайык жүрөт.
- Программа мектептеги зомбулук маселелерин чечүүгө карата принципалдуу түрү башка мамилени көрсөтөт – мектеп администрациясы жана билим берүү процессинин катышуучулары тарабынан зомбулук фактыларын милдеттүү түрү таанууга негизделген билим берүү процессинин түз жана кыйыр субъекттеринин аракеттеринин биргелешкен планы, ошондой эле балдарды жана алардын ата-энелерин окуу жайдагы зомбулуксуз жүрүм-турум нормаларын иштеп чыгуу конфликттик кырдаалдарды чечүү жана чечимдерди кабыл алуу процессин катышуусу жана тартылып аралашуусу.

Мектептин уставы (Жобосу)

- Мектеп уставдын негизинде иштейт, анда мекеменин ишмердүүлүгүн мыйзамда ылайык жөнгө салуучу негизги жоболор камтылат. Уставдын бөлүмдөрүнө билим берүүчүлүк мамилелердин бардык катышуучуларынын ортосундагы мамилеле зомбулукка жана дискриминацияга жол берилбестиги тууралуу, алардын укукта милдеттери жана буга байланыштуу аракеттери тууралуу жоболор киргизилген.

алдын-алуу жана көрүлгөн чаралар боюнча иштердин планына ондоп-түзөөлөрдү киргизет;

- **Соц.окутуучу** мектепте зомбулукка карата саясатын, атайын чараларды мектептин жана анын айрым бөлүмдөрүнүн жана кызматтарынын иш планына кийирүү аркылуу ишке ашырууну камсыз кылат;
- Билим берүүчүлүк мамилелердин бардык катышуучуларына зомбулук болгон же аны жасоо аракеттери тууралуу билдирүүнүн каражаттарын жана каналдарын сунуштайт, бардык билдирүүлөрдүн катталышын жана каралышын, өз убагында жана объективдүү иликтенишин жана зомбулук жасалгандыгы аныкталган ар бир окуя боюнча чара көрүүнү камсыз кылат;
- Зомбулук жасалгандыгы же аны болушун шарттаган окуялар жөнүндө окуучулардын ата-энелерине (жабырлануучу окуучунун да, ошондой эле зомбулук көрсөткөн окуучунун да) жана, зарыл болгон учурларда, жогору турган органдарга жана атайын кызматтарга (милиция, тез медициналык жардам) өз убагында маалымдалышын камсыз кылат;
- Зомбулуктун алдын-алуу, даттанууларды жана зомбулук окуяларын талдоо, ага катышкан тараптарга жардам көрсөтүү максатында айрым адистердин же кызматтардын (психологдун, социалдык педагогдун, баланын укуктары боюнча ыйгарым укуктуунун) ишин уюштурат;
- Педагогдор жана кызматкерлер тарабынан окуучулардын жана билим берүү мекемесинин кызматкерлеринин укуктарынын, этикалык нормалардын сакталышына системалуу түрдө көзөмөл жүргүзөт;
- Мектептеги коопсуздукту камсыздоо боюнча чаралар тууралуу билим берүү башкармалыгынын жогорку органдарынын алдында отчет берет.
- Болгон окуяны жана келечекте мындай окуялардын болушун алдын-алуу мүмкүнчүлүктөрүн талкуулоо үчүн педагогдордун жана кызматкерлердин кеңешмесин, ата-энелер жыйналышын, окуучулар үчүн класстык сааттарды өткөрүүнү уюштуруу.
- Эгер зомбулук фактысы, дароо тез медициналык жардамды (физикалык жарат, кан кетүү, эс-учунан тануу, психологиялык шок, өзүнөн чыгуу ж.б.) талап кылган кесепеттерге туш кылса, соц.окутуучу:
- Жабырлануучу үчүн тез медициналык жардамды чакырууну жана медициналык кызматкердин жана алгачкы жардам көрсөтүү көндүмдөрүн окуган башка кызматкерлердин күчү менен ага алгачкы жардам көрсөтүүнү камсыз кылат; Жабырлануучу окуучунун ата-энесине да ошондой эле зомбулук көрсөтүүчүнүн ата-энесине да болгон окуя тууралуу кабарлоону камсыз кылат, алар менен сүйлөшүүлөрдү жүргүзөт. жабырлануучуну коргоо жана ага жардам берүү чараларын, зомбулук көрсөтүүчү тарапка карата тарбиялык жана дисциплинардык чараларды, ошондой эле анын жүрүм-турумун өзгөртүшү үчүн зарыл психологиялык жардамды талкуулайт.
- Ата-энелерге маалымдоо тууралуу чечимди кабыл алып жатып, бул жагдай, жабырлануучуну же зомбулук көрсөтүүчү тарапты, аларга карата зомбулукту колдонуу же ата-энелер тарабынан башка зыян келтирүү коркунучун жараткан кырдаалдын баарын эске алуу керек.

Директордун тарбия иштери боюнча орун басары

- Мектеп директору тарабынан ага жүктөлгөн функциялар (милдеттер) үчү жоопкерчиликте болот. Эгер мектептин жетекчиси зомбулуктун алдын-алуу жана а болгон учурларда чара көрүүлөрдү координациялоо менен байланышка маселелерди жетектөө боюнча функцияларды өзүнүн орун басарларынын бирин жүктөсө, анда ал орун басардын кызматтык жетекчилик көрсөтмөсүндө барды тиешелүү милдеттер жазылат.
- Кандайдыр бир белгилер боюнча дискриминацияны, зомбулукту же агрессивияны жайылтууну жок кылуу максатында мугалимдердин окуу программаларын жан окуу-тематикалык пландарын макулдашат, окууда тышкаркы иш-чараларды сценарийлери жана программалары менен, аларды өткөрүү технологиялары менен таанышат;
- Сабак өткөрүү учурунда жагымдуу психологиялык абалды түзүүдө мугалимдерге усулдук жардам көрсөтөт;
- Окуучулар жана педагогдор тарабынан тартиптин, эрежелердин жана ченемдердин сакталышына көзөмөл жүргүзүү максатында, ошондой эле окутуудагы жана тарбиялоодогу көйгөйлүү зоналарды түшүнүү үчүн окуу сабактары жана окуудагы тышкаркы иш-чараларга катышат;
- Мектепте кабыл алынган жүрүм-турум эрежелеринин жана ченемдерин сакталышы жөнүндө окуучулар, педагогдор, ата-энелер менен сүйлөшүүлөрдү өткөрөт;
- Зомбулук жана дискриминациянын бардык көрүнүштөрү жөнүндө аккумуляциялайт, аны зомбулук аракеттер жана көрүлгөн чаралар тууралуу бардык билдирүүлөр катталуучу атайын журналга (же электрондук базага) жазат;
- Зомбулук же аны жасоо аракеттери болгон учурлар боюнча талдоолорду уюштурат, зарыл болгон учурларда педагогдордон жана окуу жайдын кызматкерлеринен жетекчинин буйругу боюнча түзүлгөн атайын комиссиянын курамында;
- Зомбулук болгон учурларда билим берүү мекемесинин уставына, жүрүм-турум эрежелерине, билим берүү мекемесинин зомбулукка карата саясаты боюнча документине жана зомбулук болгон окуяны иликтөөнү жүргүзгөн комиссиянын мүчөлөрүнүн сунуштамаларына ылайык керектүү чаралардын кабыл алынышын камсыз кылат;
- Директорго зомбулук болгон ар бир окуя тууралуу, анын иликтөөнүн жүрүшү жана көрүлгөн чаралар тууралуу маалымдайт;
- Конфликттерге жана агрессивдүү жүрүм-турумга шыктуу, мурда зомбулуктук аракеттерди жасаган, психоактивдик заттарды колдонууда байкалган, окуучуларга көзөмөл жана байкоо жүргүзөт;
- Жетилүүдөгү өзгөчөлүктөрү бар жана түрдүү инсандык, үй-бүлөлүк, социалдык жана башка факторлордон улам, зомбулукка жана дискриминацияга кабылуу коркунучу өтө жогору болгон окуучулардын окуусуна, жүрүм-турумуна жана социалдашуусуна мониторинг жасоону уюштурат;
- Окуу жайдын директоруна этикалык нормаларды жана ички тартип эрежелерин бузган, зомбулуктук жана дискриминациялык аракеттерди жасаган, окуучуларга карата зомбулук менен байланышкан тарбиялоонун ыкмаларын пайдаланган педагогдорго же кызматкерлерге карата сунуштамаларды даярдайт;